СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 262. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ЛИСТОПАДА 1949. — No. 262. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 10, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ЗАГАЛЬНА ПЕРЕМОГА ДЕМОКРАТІВ

РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ ГУБЕРНАТОРОМ У НЮ ДЖЕРЗІ; СУМЕРК КОМУНІЗМУ ПРИ ВИБОРАХ.

З неповних звітів з висліду вівтіркових виборів, зіставлених у середу ранку, виявляється подавляюча перемога партії президента Трумана і кандидатів, які підтримували його закордону політику і засади його „Справедливого Розподілу" внутрі країни. Колишній губернатор стейту Ню Йорк, Герберт Г. Лімен, відніс світлу перемогу як кандидат на федерального сенатора над своїм республіканським противником, Джаном Фостером Доллесом, який був назначений тимчасовим сенатором після уступлення сен. Роберта Вагнера. Неповні обчислення дають Ліменові більшість 225,000 голосів.

У місті Ню Йорку вийшов переможцем при виборах на посадника теперішній посадник Вилієм О'Двайер проти Нюболда Моріса, кандидата злучених груп: республіканської, ліберальної і невдоволених демократів, що виступали під спільною назвою „фюжен". О'Двайер потягнув за собою всіх інших демократичних кандидатів у місті. Його більшість рахують на 310,000 голосів.

У горішній частині стейту Ню Йорк вісім більших міст вибрали демократичних посадників на місце дотеперішніх республіканців. Між такими містами є Сиракюз, Ютика, Бінгемптон, Ром, Гудсон, Дженіва, Ітака, Кортленд. Місто Бофало дало Ліменові більшість голосів, хоч має республіканську управу.

В інших околицях Злучених Держав, загально перемогли в містах демократи там, де приходило до зудару з республіканцями. У Бостоні вибраний посадником демократ Джан Гайнес, підтримуваний іншими групами, одначе вони разом повалили довголітнього демократичного провідника і посадника Джеймса М. Корлі. У стейті Ню Джерзі, внаслідок прогри демократів при стейтових виборах, зрезигнував з головства в демократичній організації повіту Гудсон, звісний довголітній провідник Френк Гейґ. З інших околиць щойно приходять точніші вісті.

У стейті Каліфорнії, де вибрано теж одного конгресмена дощ перешкодив великій участі виборців при голосуванні. На підставі дотеперішніх вістей демократ Джан Ф. Шелі має більшість над республіканцеб Лойдоб Косгровом і волесівцем Чарлсом Ф. Гері.

Перемога губ. Алфреда Е. Дріскола в Ню Джерзі.

Губернатор стейту Ню Джерзі, Алфред Е. Дріскол, який перевів реформу стейтової конституції, перший скористав з нового виборчого закону й зістав вибраний поновно губернатором, цим разом на чотири роки. Це перший губернатор, вибраний вдруге в цьому стейті. На основі неповних звітів йому признають більшість 225,000 голосів при виборах. Його противником був демократ, фармер Елмер Г. Він. Віна підтримував колишній „бос" повіту Гудсон і загально звісний демократичний лідер, який створив свою могутню політичну машину, Френк Гейґ. Після оголошення перемоги Дріскола Гейґ зрезигнував з проводу в повіті.

СИЛА МАРКАНТОНІЯ МЕНШАЄ; СУМЕРК КОМУНІСТА ДЕЙВИСА.

Конґресмен Віто Маркентоніо, який постійно йде по комуністичній лінії, кандидував у Ню Йорку на посадника з доручення Американської Партії Праці, яка є твором колишнього посадника міста Ню Йорку, Фіолелла Ля Ґвардії. Маркантоніо опирає свою силу на нігрів і порторіканців, що осіли на передмістю Гарлем. На підставі дотеперішніх обчислень, він дістав 356,000 голосів, отже на 67,000 менше ніж дістав при президентських виборах Генрі Волес, голова його групи. У Ню Йорку замітний упадок голосів на Бенджамина Дейвиса, дотеперішнього комуністичного радного міста Ню Йорку, який був засуджений на пять років тюрми в процесі проти 11 комуністичних провідників. В його окрузі вийшов переможцем інший нігер, а саме Ирл Бравн, якого підтримали обі великі партії, демократична і республіканська. При попередніх виборах Дейвис відніс перемогу над обома противними партіями.

ПОМЕР СЕНАТОР РІД У КАНЗАС.

Парсонс, у стейті Канзас. — Сенатор Клайд М. Рід помер від потовчення, коли сходив сходами в своєму домі. Він мав 78 років. Щойно перед тижнем він вийшов зі шпиталю, де лікувався на інфлуенцу. Він був республіканцем, одначе завжди критикував республіканців, а часто й демократів.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ПРО ЗБІЛЬШЕНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІСЛЯ ВИБОРІВ.

Вашингтон. — Президент Труман висловив свою радість зприводу корисного висліду виборів для Демократичної партії в Ню Йорку і в інших стейтах, одначе сказав, що перемога накладає нові обовязки і збільшену відповідальність на цю партію. Відповідальність перебрала Демократична партія минулого року при виборах. Він сказав, що теперішні вибори матимуть вирішне значення при виборах до конгресу в 1950 році. Ці думки виявив президент Труман у промові на обіді, виданім у його честь Красвим Жіночим Демократичним Клюбом.

МІЛЬЙОНЕР ПОКАРАНИЙ ЗА НЕПЛАЧЕННЯ ПОДАТКІВ.

Шікаґо. — Самоук, власник паперових складів, Алвин Е. Сандроф, дістав кару тюрми двох років за те, що не зголосив податку від свого підприємства у висоті $1,267,512. Оборонець хотів боронити обвинуваченого незнанням справи, бо він не має належної освіти — покінчив тільки пяту класу вселюдної школи, одначе суд не признав оправдання важним.

ГУБЕРНАТОРИ ЗА ОЗБРОЄННЯ АЛАСКИ

Солт Лейк Сити, 8 жовтня. — Конференція Західних Губернаторів заявила, що „обовязком нації є подбати про належну оборону кожної пяди американської землі" і тому звертається до конгресу з зазивом, щоб „поробити негайно доцільні зарядження для розбудови повної мілітарної оборони Аляски".

Конференція звернула теж увагу на змагання перевести ключеві фабрики оборонних матеріялів з Західного побережжя в середину країни. Губернатори думають, що на Заході треба залишити якусь частину промислу на давному місці, щоб не нищити добробуту населення в тих околицях.

На 12 губернаторів у конференції беруть участь шість республіканців. Всі вони заявляються за обильне розширення суспільного забезпечення і збільшення добродійств, головно при виплаті старечих пенсій. У резолюції в справі оборони Аляски сказано, що територія Аляски є під теперішню пору одним з найважливіших географічних і стратегічних кордонів і тому губернатори домагаються повної фортифікації цілого Північно-Американського Суходолу. Губ. Ернест Ґрунінг з Аляски виявив, що Аляска так слабо боронена, що росіяни можуть зайняти її негайно.

УКРАЇНСЬКІ КАНДИДАТИ ПРИ ПРОВІНЦІЯЛЬНИХ ВИБОРАХ В МАНІТОБІ

Винипеґ. — З кінцем жовтня відбулася офіційна реєстрація посольських кандидатів, що виступлять у провінціяльних соймових виборах у Манітобі на 10 листопада. У 46 округах змагаються за 56 посольських місць 112 кандидатів. Між кандидатами є 17 осіб українського роду. З них є 6 коаліційних лібералів і один незалежний коаліційний ліберал, 3 антикоаліційні ліберали, один незалежний сісіефець, один коаліційний консерват і один комуніст. В окрузі Емерсон кандидує б. коаліц. ліберал, посол Ів. Р. Соломон і протикоаліційний ліб. Петро Ольховецький.

Теж в окрузі Етельберт є тільки два кандидати і обидва українського роду: коаліційний ліберал М. Григорчук і сісіефець Федір Заплітний, б. федеральний посол з Давфину.

В окрузі Фишер всі три кандидати теж українського роду: коаліц. ліб. Н. В. Бачинський, б. провінціяльний посол; антикоаліційний ліберал Михайло Торбяк і сісіефець Петро Козуб.

В окрузі Росел кандидує сісіефець М. Токар проти незалежного коаліціонера Роднія Клемента. В окрузі Ст. Клемент кандидує як незалежний сісіефець б. манітобський посол В. Данилейко проти коаліційного ліберала і теж кол. посла Н. Стрика.

У Північнім Винипеґу є 12 кандидатів на 4 посольські місця. Там кандидують українці: Іван Козоріз — коаліц. ліберал; Василь Шкраба — коаліц.-незал. ліберал; Стен Царук — коаліц. консерватист; Іван Гаврилюк — сісіефець і Василь Кардаш — комуніст. У Центральнім Винипеґу між 9 кандидатами є антикоаліційний незал. ліберал Степан Дзюба. („Новий Шлях").

АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІТИКА В СПРАВІ ЮГОСЛАВІЇ

Женева, Швайцарія, 9 листопада. — В місцевих міжнародних дипломатичних колах продовжується широко коментувати можливості американського становища на випадок совєтського нападу на Югославію. Недавно „з авторитетних джерел" повідомлено, що державний секретар Ачесон мав заявити, що на випадок совєтського нападу, Америка дасть Югославії всю можливу допомогу, „на коротко" до самої участи у війні. Тепер тут спростовується, що Ачесон ніколи такої формальної заяви не складав. Проте в дипломатичних колах переконані, що це справді було б американською політикою у відношенні до Югославії.

ЧЕХИ ЗВІЛЬНИЛИ ОБВИНУВАЧЕНОГО В ШПИГУНСТВІ УРЯДНИКА АМЕРИКАНСЬКОЇ АМБАСАДИ

Праґа, 9 листопада. Після трьох тижнів арешту, чеський уряд звільнив вчора урядника американської амбасади, Семюела Мерина, після особистої інтервенції амбасадора Бриґса в президента Готвальда. Мерин негайно виїхав з Чехословаччини. Він був заарештований під закидом очолювання шпигунської сітки в користь Америки. Рівночасно повідомлено про арешт 32 чехів, між ними двох бувших членів парляменту, обвинувачуючи їх всіх у „зв'язку зі західною імперіялістичною потугою в Німеччині".

НАРАДИ П.А.У.К. В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 9 листопада. — Вчора тут почалися і сьогодні будуть продовжуватися наради Пан-Американської Української Конференції, в яких крім представників з УККомітету, беруть участь всі три делегати Комітету Українців Канади на Четвертий Конгрес Американських Українців у Вашингтоні, іменно: о. д-р Василь Кушнір, що є головою КУК і ПАУК, о. протоєрей С. В. Савчук та інж. Володимир Коссар. Нарадами проводить о. д-р В. Кушнір. На вчорашньому засіданні зокрема обговорювано дальшу активізацію цего найвищого представництва українців американського континенту на міжнародному терені, головно в Об'єднаних Націях, як теж обмірковувано потреби і можливості дальшої координації діяльности українських центральних репрезентацій в поодиноких країнах обох американських континентів. Приявні на нарадах канадійські делегати: о. д-р В. Кушнір, о. протоєрей С. В. Савчук та інж. В. Коссар, були учасниками Четвертого Конгресу у Вашингтоні, складаючи йому усні і письменні привіти, що будуть проголошені в протоколі з Конгресу.

ВБИТІ І РАНЕНІ В ПЕРЕСТРІЛЦІ НА СОВЄТСЬКО-ІРАНСЬКОМУ КОРДОНІ

Теґеран, Іран, 9 листопада. — Вчора тут повідомлено, що протягом останнього тижня дійшло до двох грізних інцідентів на совєтсько-іранському кордоні, в останньому з яких двох іранських вояків було вбитих і багато поранених. Совєти напали на іранську територію в околиці Каспійського моря і відступили аж після сімох годин боїв та після того, як іранським прикордонникам прийшла допомога.

БІЛОГВАРДІЙЦІВ В ЮГОСЛАВІЇ ОБВИНУВАЧУЮТЬ В СЛУЖБІ КРЕМЛЕВІ

Лейк Соксес, 9 листопада. Югославський представник в Соціяльному Комітеті Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй обвинувачував вчора, що Москва використовує тепер 6,000 давних російських емігрантів в Югославії як „масову базу" для „інших, успішніших методів", якими вона намагається повалити непокірний уряд маршала Тіта. Він видвигнув свої закиди під час дебат над проблемами емігрантів в Европі взагалі. При цій нагоді югославський представник обвинувачував Кремль в „народовбивстві" 19 югославських юнаків, які були в Москві у військовій школі та яких „виховано на яничарів свого народу". Виявляється, що в Югославії є тепер 5,000 втікачів з Альбанії, Болгарії, Мадярщини і Румунії. На нарадах обговорювано потребу і можливості дальшої правної опіки та матеріяльної допомоги великій масі втікачів, яка залишиться в Европі після припинення діяльности ІРО в половині наступного року.

ПРЕСОВА АГЕНЦІЯ ПРО ЕДВАРДА КОЗАКА

Агенція „Юнайтед Прес" подала з Дітройту довшу вістку про відомого українського артиста-маляра Едварда Козака.

В повідомленні називається Козака „одним з найбільших малярів Европи, що мусів втікати, бо малював карикатури Сталіна". Згідно з повідомленням агенції, Козака „відкрив" при замітанні вулиць в Дітройті декоратор Ендрю Амаґлія та заанґажував його до малювання церков. В повідомленні, передруковану великими американськими щоденниками, подається, крім того, дані з життя та дотеперішньої долі і праці цего великого українського мистця.

НЕҐРУ ВИЇХАВ З АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Пандіт Дзавагарлал Неґру, гіндуський премієр, покінчив 28-денний побут у Злучених Державах. Він виїхав літаком до Лондону, звідки має поїхати до своєї батьківщини. Перед виїздом у понеділок він відбув майже одногодинну пресову конференцію. Він висловив признання американцям за гоститу, казав, що багато навчився.

ПОЛЬЩА — СОВЄТСЬКОЮ КОЛОНІЄЮ

СОЙМ ОДНОГОЛОСНО ПОТВЕРДИВ НОМІНАЦІЮ РОКОСОВСЬКОГО МІНІСТРОМ ОБОРОНИ.

Варшава, 9 листопада. — Польський комуністичний сойм вчора одноголосно потвердив номінацію совєтського маршала і „героя вітчизняної війни" Константина Рокосовського маршалом і міністром оборони Польщі, признаючи рівночасно місце в Державній Раді попередньому міністрові оборони, маршалові Ролі-Жимерському. Не подано жадного виясснення щодо „привернення" Рокосовського прав польского громадянина. Польська преса, коментуючи подію, висловлює подяку совєтському урядові за „відступлення" полякам Рокосовського, що мало б бути „доказом безінтересовної братньої допомоги великого російського народу для Польщі".

Совєтський про-консуль

Державний департамент у Вашингтоні заявив, що призначення Рокосовського міністром оборони Польщі „ставить цілу країну явно та під ще більшу контролю Совєтського Союзу". В цій заяві Рокосовського називається „совєтським про-консулем у Польщі," що звичайно вживається як назву для адміністратора колонії або завойованої території. При цій нагоді заява департаменту стейту пригадується, що „маршал Рокосовський командував совєтською армією на передмістях Варшави під час варшавського повстання в 1944 році. В тому часі маршал Рокосовський не вважав за відповідне піддержати хоробрих поляків, які намагалися звільнити свою столицю від німців і наостанці були змушені скапітулювати з трагічною втратою життя".

Російський ґавляйтер.

Югославське радіо, коментуючи останнє призначення маршала Рокосовського польським міністром оборони, твердить, що „Москва вислала до Польщі російського ґавляйтера". В югославському коментарі заявляється, що нове призначення Рокосовського тільки потверджує совєтську систему повного нехтування суверенности інших країн та народів.

Уся вільна преса поза залізною заслоною стверджує однозгідно, що призначення Рокосовського міністром оборони Польщі потверджує формально колоніяльне положення тої країни під Совєтами.

ПОЛЬЩА ЗАПЕРЕЧУЄ ВІСТКИ ПРО ТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Варшава, 9 листопада. — В польській пресі появилися офіційні заперечення поголосок, що уряд плянує створити свою державну церкву, як це в останньому зроблено в Чехословаччині, та зірвати зв'язок Польської Католицької Церкви з Ватиканом.

ПІДПИСАНО ЮГОСЛАВСЬКО-ГОЛАНДСЬКИЙ ДОГОВІР.

Беоґрад, 9 листопада.— Вчора тут підписано торговельний договір між Югославією і Голандією, що передбачує товарообмін на суму 72 мільйони долярів річно. В заміну за голандські кораблі, хемікалії та інші промислові продукти, Югославія доставлятиме сирі матеріяли і тютюн.

ЧВЕРТЬ МІЛЬЙОНА СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 9 листопада. — Згідно з німецькоми обчисленнями, в совєтській зоні Німеччини стаціонує тепер поверх пів мільйона совєтських військ всіх родів зброї. Крім того, там же перебуває ще поверх 180,000 совєтських цивільних урядників, не враховуючи в це шпигунів та всіляких сексотів, що є головною базою совєтської „народної демократії".

СОВЄТИ ЗНОВУ ПРОПОНУЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ АВСТРІЇ.

Лейк Соксес, 9 листопада. — З поінформованих джерел повідомлено, що Совєти запропонували Злученим Державам, Британії і Франції почати знову переговори в справі мирового договору з Австрією, які ведуться вже від двох років та які досі не дали бажаного результату. Чергові наради в тій справі заступників міністрів закордонних справ мають відбутися вже сьогодні. Здогадуються, що Совєти остаточно або прийняли або відкинули західне становище щодо їх домагань до австрійської нафти.

ПІДПИСАНО ДАНСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ДОГОВІР.

Лейк Соксес, 9 листопада.— Перед одним роком в Женеві приготовано договір в справі торговельних стосунків зі західними зонами Німеччини. Данія вчора вже була 17-тою з черги країною, що підписала цей договір.

НІКОЛС ІМЕНОВАНИЙ БРИТАНСЬКИМ МІНІСТРОМ В МОСКВІ.

Лондон, 9 листопада. — Тут офіційно повідомлено про призначення Джана В. Ніколса британським уповноваженим міністром в Москві. Ніколс був раніше головою департаменту торговельних зв'язків з Німеччиною в британському міністерстві закордонних справ.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПЕРЕМОГУ КВІРІНА У ФИЛИПІНСЬКИХ ВИБОРАХ.

Маніла, 9 листопада. На підставі тимчасового обчислення вчорашніх виборів на президента Филипин, тут сьогодні рано заповіджено вже запевнену перемогу Квіріна. Під час виборів в поодиноких місцевостях доходило до насильства між виборцями, а в деяких випадках мусіла інтервенювати поліція, зглядно військо.

ДАЛЬШІ ПЕРЕМОГИ КОМУНІСТІВ В КИТАЮ.

Гонг Конг, 9 листопада. — Громадянська війна в Китаю продовжується тепер вже з виразною перевагою комуністів. Стверджується, що останній розвиток подій на фронтах загрожує, що сильні комуністичні війська можуть перетяти на три частини останні ще території під контролею націоналістичного уряду.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ГРІБ, АЛЕ КРЕМЛЕВІ!

Георгій М. Маленков, тепер перша голова по Сталіні, виголосив цього року в Москві головну промову з нагоди 32-річчя Жовтневої революції. Говорив він про могутність СССР, його величезний поступ та непереможність та його постійне й непохитне змагання до миру в світі. З другого боку представив він нидіння і хаос в капіталістичнім світі, зокрема в Злучених Державах Америки та Англії, та їхнє намагання спровокувати нову світову війну і різню. Коли б зустрілись у воєнному змаганні ці два світи, з яких один це одна непереможна соціялістична могутність, а другий гниюча бувша велич, перший вийшов би безсумнівно переможцем. Тому саме третьої світової війни повинні лякатись тільки капіталістичні держави, бо евентуальна така війна може закінчитись тільки гробом не тільки для одної чи другої капіталістичної держави, себто для Америки чи Англії, але для усіх і в цілому світі.

Що такі бундючні промови членів Політбюра означають для мільйонів невільників у Совєтах, знаємо з минулого. Почувши про славу і могутність „батьківщини", бідні невільники зараз почують на своїх плечах нові тягарі, потрібні на те, щоб приспішити кінець „гнилому капіталізмові". Одначе звернім увагу на саму промову з іншого боку.

Бувало Москва лякала своїх рабів, що вона окружена зо всіх боків самими тільки ворогами. Тепер цього нема. Тепер вона вже окружена в Европі самими приятелями і тільки приятелями. Є приятельська Польща, є приятельська Румунія, Мадярщина, Чехословаччина і Болгарія. Тільки в Югославії щось „зрадники" мішають, але це, очевидно, буде скоро зліквідоване. Знов в Азії, не то Монголія та Корея приятелі, але й цілий Китай. Отже довкола Москви є вже до 800 мільйонів приятелів! Як жеж, маючи аж таку велику і вірну Сталінові силу; можна не заповідати поразки ворогам „соціялістичної батьківщини"? Особливо тоді, коли вже й атомова бомба в посіданні Кремля, що Маленков уважав потрібним особливо підкреслити. Одначе найбільшу увагу присвятив Маленков таки найновішому московсько-большевицькому приятелеві й спільникові, а це „демократичній німецькій республиці", що повстала на території, що є під совєтською окупацією. Очевидно, що ті німці, що є по боці Совєтів, уже тепер мирні, демократичні й змагаючі до миру. Як такі вони стануть, як запевняє Маленков, „зворотною точкою в історії Европи". Отже треба догадуватись, що німецький мілітаристичний дух буде тим разом використаний для інших цілей, тих самих, що їх заступає Кремль. Тому теж совєтські верховоди зачали вже заповідати (цілком так, як свого часу Гітлер про націстівську імперію), що совєтська імперія має запевнене існування на яких тисячу років.

Ввесь цей гістеричний кремлівський крик про велику і непереможну силу Совєтів та їхню атомову бомбу і 800 мільйонів приятелів є нічим іншим, а тільки невдалим залякуванням демократичних потуг. З усіх тих „приятелів", на які розраховує Москва, за одну ніч і сліду не стане, коли б вони тільки побачили, що є справжня надія на скинення московського ярма. Евентуальна війна, яку тільки Кремль міг би спровокувати, буде певно розвалом СССР, куди радикальнішим, ніж ним був розвал царської Росії. Це є неминуче, так, як по ночі день наступає.

Голос української душі

Навряд чи можна було б зв'язати з Четвертим Конгресом Американських Українців, який тількищо відбувся у Вашингтоні, успішнішу культурну імпрезу, як виступ Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка та під мистецьким проводом Григорія Китастого. Конґрес, концерт Капелі та зорганізована мистцем С. Гординським мистецька виставка, творили прекрасну і гармонійну цілість українських інтересів, українського буття та української творчости у фокусі американських ідеалів. Там було справді над чим подумати, що почути і що побачити.

На цьому місці хочеться віддати окрему увагу концертові Капелі Бандуристів та її самій. При цьому ми не думаємо зупинятись над самою програмою концерту і її виконанням. На цю тему вже сказали своє авторитетне слово найкращі свої і чужі знавці мистецтва як такого, не знаходячи досить сильних слів для її суперлятивної оцінки. Справді бо, навряд чи можна знайти слова, якими можна б справедливо оцінити мистецтво Капелі. Воно ідеальне. Воно завершене, як краса і привабливість тої дівчини, красу якої поет хотів заграти на скрипці, бо не міг висказати словами. Тому й ми не беремось висловлювати того, чого не можна висловити взагалі. Натомість хочеться подати деякі інформації про саму капелю та звернути увагу на її місійну вартість для українського народу і української справи.

Коротко про історію Капелі. Вона оформилась — можна б сказати та наскільки нам відомо — разом з Україною, в державному розумінні того слова. Вона зродилась тоді, як в пожарах першої світової війни з волі і силою українського народу родилась українська держава. Капеля могла тоді буди одним дрогненням цеї великої симфонії, що її творив пробуджений до нового життя український нарід.

Теж дальша доля Капелі була долею українського народу, з якого і для якого вона повстала, та служба якому стала їй призначенням. Тому то окупант докладав усіх зусиль, щоб Капеля не могла цього призначення виконувати. Тільки доривочні виступи в Україні та переважно висилка Капелі на незрозумілі виступи в глухій Московії мали унешкідливлювати її для імперіялістичних плянів ворога.

Не зважаючи на всі ці перешкоди, Капеля видержала і пережила совєтське лихоліття в Україні між двома війнами. З вибухом другої війни, деякі з бандуристів опинились не з бандурою, але з крісом в рядах совєтської армії. Захоплення другим, цим разом німецьким окупантом столиці України, дало бандуристам початково злудну надію на можливість продовжування свого призначення. Розкинені воєнними вітрами бандуристи почали хто як і звідки знову збиратися в Києві. Німці, що вірили тільки в брутальну силу п'ястука чи кріса, початково не добачували тої сили, яка криється для українського народу в невинній на перший погляд бандурі. І Капеля могла хвилево почати знову свої виступи. Аж як на концерті в одному з міст Волині бандура малощо не викликала повстання, як приявні не зважали на всі заборони та почали з глибини душі співати „Ще не вмерла Україна", доля бандуристів знову була припечатана. Їх змусили „добровільно" зголоситися на виступи між українськими робітниками, що були на каторзі в Райху.

Але замість концертування, бандуристів запроторено на такі ж каторжні роботи в сильно бомбардованому аліянтами одному з північних портів Німеччини. Тільки тоді, як Райх вже дивився в свою пропасть, Капелі дозволено виступити між українськими каторжанами. Треба було бачити такий конерт. Слухаючи його, нещасні жертви гітлерівської „нової Европи" заходились спазмами, товкли головою до стіни, але рівночасно затискали п'ястуки та рішали видержати. Бандура привертала їм віру, що нація, яка її створила, не згине, що її не подоліє ні Гітлер ні Сталін, хоч би спряглися з усіми силами пекла.

Розвал Німеччини був днем особистого визволення для бандуристів. Історія опісля вже відома з пресових повідомлень. З воєнних руїн Капеля знову встала і знову почала свою службу Україні, цим разом вже в Західній Европі. Концерти Капелі, разом з іншими мистецькими проявами української еміґрації, пробивали перші і найгрубші мури західних пересудів до неї з одного боку, а з другого не давали заломлюватись і зневірюватись битій всіми лихами долі масі української еміґрації.

Сьогодні, завдяки ЗУАДКомітетові, ця Капеля вже між нами, на цій вільній, американській землі. Деякі міста, з Дітройтом на чолі, її вже чули. Її вже чули українці і американці і — як свідчать про це дописи та голоси американської преси — мали для неї тільки найвищі признання і подив. Деякі з цих голосів ми передали і не будемо їх на цьому місці повторювати. Підкреслюємо тільки, що ми ще не зустрічали американського признання для Капелі, аби не було признанням для України та для українського народу. Одушевляючись бандуристами та їх артизмом, американці тим більше одушевляються народом, з якого бандуристи вийшли та до якого тілом і душею належать. В цьому і неоцінене ще значення Капелі Бандуристів на цій землі.

Представники, делегати і гості на нашому Четвертому Конґресі, почули незрівняну гру і спів Капелі у Вашингтоні. Концерт під технічним оглядом був на швидку руку приготований. Він мав тривати до години 5-тої, але в цій самій годині бандуристи вже мусіли виїхати, щоб на другий день поспіти на працю по фабриках, якою заробляють на прожиток. Бо ми захоплюємося мистецтвом та культурою, але занадто часто забуваємо або взагалі не думаємо про те, що мистці також люди та що й вони мусять теж їсти і одягнутись, щоб могти жити. Це не тільки у випадку бандуристів.

Концерт Капелі Бандуристів у Вашингтоні перейшов всі наші сподівання і ще більше потвердив це, що ми раніше про ці концерти чули й читали. Це не був звичайний концерт звичайної української артистичної групи. Це був справді голос української душі, який найкраще можна висловити створеним нею інструментом — бандурою.

Ми не повторимо фрази, що Україну можна витанцювати чи виспівати. Її не можна теж виграти на бандурі. Але бандурою, зокрема бандурами Капелі ім. Шевченка, та зокрема на цій землі, можна, можливо, більше ніж будь-яким іншим інструментом, здобувати увагу і симпатії до того архитвору української державности і волі, що його будується кістками та цементується кров'ю кращих синів української нації. Цей голос української душі, що його підносить Капеля Бандуристів, повинен промовити і до нас, американських українців. Під цим кутом наш загал повинен поставитися теж до Капелі Бандуристів.

НЕЦЕНЗУРОВАНА РОСІЯ

Проф. Михайло Ветухів у своїм рефераті на Четвертім Конгресі Американських Українців, покликуючися на найновіше число „Большевика" (за вересень 1949 р.), доводив, що московські комуністи вже почали одверту пропаґанду за заведення однієї мови в соціялістичнім устрою по цілому світі. Навязуючи до цього, доповідач пригадав як у підсовєтській Україні раз-у-раз видають новий словар української мови на те, щоб у нових виданнях усувати ступнево досі вживані українські слова, а на їх місце вводити російські, тільки в українській вимові. Це вказувало б, що большевики наперед перевели експеримент, як вводити одну „соціялістичну" мову на Україні, заки вийшли з пляном „зліквідувати" інші неросійські мови в своїм царстві, та завести одну „совєтську" мову в цілому світі.

Вісті, які появилися в американській щоденній пресі, надіслані европейськими кореспондентами, наводять факти, які потверджують оцю совєтську політику. Кореспонденції, присилані Едмундом Стівенсом до бостонського „Крисчієн Сайєнс Монітора" і Джозефом Нюманом до „Ню Йорк Гералд Трибюн" мають редакційну замітку, що це „нецензуровані" статті з-поза Залізної Заслони. Оба ці кореспонденти перебували в Москві довший час, але недавно совєтський уряд їх прогнав і вони тепер випускають „нецензуровану правду" про життя в Совєтах. Третім, водночас найбільше замітним автором нецензурованих вістей, є ніхто інший, а колишній американський амбасадор до Совєтів, генерал Валтер Бедел Смит, який пише свої спомини у щоденнику „Ню Йорк Таймс" під заг. „Моїх три роки в Москві". Всі ці статті разом і кожна зокрема подають справді цікавий матеріял, а деякі з них є просто ревеляціями.

Так, напр., наче на потвердження вістей від проф. Ветухова, пише Стівенс в черговій статті „Монітора" про фабрикування народного перепису з ясно означеною метою, а дальше про цілковите застановлення дальшого перепису. Коли йдеться загалом про якусь статистику в Совєтах, то там наперед назначують цифри для якихсь цілей. Коли ж при додаванні цифр вийде наверх якась правда, яку саме кремлівські диктатори хотіли закрити, то тоді карають урядовців, за те, що вони ці факти пустили в світ. Характеристичний є такий факт:

(Докінчення на стор. 3-тій)

ЙДЕМО ВПЕРЕД!

Як я був 10-літнім хлопцем, в моїй місцевості було віче. Тоді віче було рідкою появою, то ж нічо дивного, що повна господарська стодола, була людьми набита. Народних домів ані просвітніх саль тоді ще на провінції не було.

Хто був бесідником, того не памятаю, але мабуть говорив про кривди, завдавані українському народові, бо один з присутних на тих зборах раз-у-раз викрикував „сумно", а часом „славно", коли бесідник говорив щось доброго. Мене, як малого хлопчину, дуже дивувало як той, що викрикував, знав коли сказати „сумно", а коли „славно". Але не тільки мене це дивувало. Багато зі старших більше поглядало на того, що викрикував, як на головного бесідника.

То були давні часи. Тоді боротьба з коршмою і москвофільством були головними темами на вічах. І не тільки в часі до згаданого віча але ще довший час потім, аж до 1907 року, змагалося зі собою сумно і славно, тільки що сумного було більше ніж славного.

Заложити тоді Тов. Просвіта на селі було неначе виграти бій на фронті. Щойно від 1907 року, по введенні загального виборчого права до австрійського парляменту, політична свідомість в Галичині почала розвиватися в приспішеному темпі.

В боротьбі за права українського народу не обійшлося тоді без людських жертв в Бучаччині й Львівщині, де полялась селянська кров. Українська суспільність задоволялася тоді малими льокальними здобутками. Максимальні домагання тодішних українських політиків у Галичині були: поділ Галичини на східну і західну та український університет у Львові. Одначе поляки робили непоборімі труднощі, так, що осягнення навіть і тих зовсім природних і справедливих домагань леґальною дорогою було безвиглядне. Справи самостійної української держави ніхто тоді з політиків не підносив, бо реальні політики рахувались зі стабілізацією політичних відносин в тодішній Европі. Таких подій, які в короткі лявіною перекотилися в світі, таки ніхто не передбачував. Це правда, що національна свідомість за останніх років перед війною зросла непомірно. Проте, коли брати під увагу здійснювання найвищого ідеалу нації, то це ще не опанувало найширші нашого народу. В такому стані заскочила нас перша світова війна. Зорганізування Українських Січових Стрільців для визволення України зпід російської окупації було тоді вже великим і сміливим кроком вперед.

При закінченні війни край лежав в руїні, бо на його землях, велася довго війна.

До тих подій, які слідували по закінченні війни, наш нарід в цілості не був приготований. Куди гірше ця справа представлялася за Збручем, де на-

(Докінчення на стор. 4-тій)

П. ШАНДРУК, Ген. Штабу Генерал-Пор.

МІЛІТАРНИЙ ПОТЕНЦІЯЛ УКРАЇНИ

4)

VI. Державно-політичний поступ України в світлі історичних процесів. Міцна традиція української державності, від віку IX. починаючи, переривана зовнішніми експанзійними катаклізмами, ніколи не згубила своєї атракційної сили в українськім народі. Незалежно від змінливих політичних конюнктур вона відроджувалася у всенародніх рухах, прибіраючи ріжні можливі форми боротьби за національно - політичні ідеали. Збройна боротьба з монгольською інвазією (XII.-XIV.); культурна боротьба за пануюче положення, як фактор захования державної традиції, в складі Литовської держави (XIII.-XIV); збройна боротьба на протязі століть з Польщею (XIII.-XVII); апогеєм якої було створення української держави Великим Гетьманом Богданом Хмельницьким; історична боротьба Запорізької Січі, що була тогочасним бастіоном української державності, з татарами, турками і москалями; боротьба рівно ж на протязі століть аж по сьогодні з Московщиною, якої історичним апогеєм була Українсько-Шведська війна проти Москви за Гетьмана Івана Мазепи — то етапи державно-політичних змагань українського народу. Іншими можливими в обставинах політичного поневолення українського народу формами боротьби були революційно-політичні конспіровані рухи — ТУП, РУП, Кирило-Методіївське Братство, СВУ, БУД, ОУН і тд. Відроджена в р. 1917 українська держава не втримался, але — її традиція стала органічним прагненням українського народу, що від того часу перманентно не застає збройної боротьби у формі повстанчих рухів, виразником сили яких в останніх роках є УПА. Традиція боротьби українського народу за власну державу є його моральною та історично-правною силою і є запорукою здійснення, хоч би і обумовленого часом.

Духове життя українського народу, глибоке і ріжнобарвне, приходить з натури українця. Його зовнішнім виявом є основана на християнській науці толеранція. Воно дало основу для створення великої української культури, що промінювала у далекім світі та своєю силою і глибиною підбивала навіть наїздників-переможців України. На ґрунті запозичених основ української культури творилося культурне життя інших народів. Духове життя українського народу дало йому силу знести і зносити всі вияви фізичного та матеріяльного гноблення і само не зникло. Історичні процеси розвою української державності, сприймання зразків державної та суспільної організації від інших культурних народів були причинником побудови українських соціяльно-суспільних взаємовідносин на демократичних основах. Свободолюбивий український громадянин розуміє свободу індивідуального життя і вміє нею пожертвувати для осягнення ідеалів суспільного та державного життя. Кожний український громадянин почуває себе в повній мірі співвідповідальним за добро народу і батьківщини. Важливе хоч і посереднє значення в конструкції мілітарного потенціялу України має існування численної української еміграції в світі, що є носієм та маніфестантом державницьких традицій і культурних досягнень українського народу та інформатором про його незломні політичні прагнення. Українські політичні еміґранти мають можливість усвідомлюючо вплинути на позитивні рішення антагоністів і московського імперіялізму в аспекті кондиціонального значення України та програмового їх (антагонізм) поступовання в питанні розвязання проблеми стабілізації стосунків в Европі. Українська еміґрація може реально представити мілітарні можливості та потреби воюючої за власну державність України.

Державно політичні традиції України, духові досягнення українського народу, себто його духові вартості є симптомами і елементами високої вартості в мілітарнім потенціялі.

VII. Комунікації, транспорт, організація запілля. Комунікаційні лінії та засоби транспорту в Україні в наслідок деградуючої політики Московщини так царської як і большевицької не відповідають сучасним вимаганням мілітарного потенціялу. Залізнична сітка в Україні, за винятком у певній мірі її західних територій, є слабо розвинена. Для прикладу: 1 поб. клм. залізниці в Україні припадає на 12 кв. клм., в Польщі на 7 кв. клм., в Румунії на 9 кв. клм., у Франції на 6.5 кв. клм. Руховий стан залізниць не задовольняє, мимо драконських заходів большевицької окупантської влади, потреб навіть внутрішнього товарового руху. Нема розбудованої системи залізничої сітки для стратегічного і оперативного використання й то з політичних, натурально, причин у північнім напрямі. Існуючі лінії: (Ростов) — Луганськ-Вороніж, Таганрог - Юзівка - Купянське - Валуйки-Касторна; Симферопіль - Запорожжа - Харків - Курськ; Миколаїв - Кремянчук, Конотоп і Одеса - Київ та Одеса-Бердичів посідають невелику „перепускну вартість" і через те для збільшення її потребують „бльокування". Рівнож у такому стані є рокадові лінії, що одночасно є напрямними схід - захід; (Ростов) — Дніпропетровське - Новоукраїнка; Валуйки - Харків - Конотоп; Київ - Сарни; Київ - Рівне і Київ - Бердичів - Шепетівка. А між тим залізничий транспорт ще й в сучасній добі є одним з засадничих факторів мілітарного потенціялу, бо служить для концентрації, маневру оперативного та стратегічного, постачання тощо, має обслуговувати не тільки збройні сили, але всі життеві потреби населення. Система великих вузлів, при обмеже-

(Продовження на стор. 4-тій).

ПРОДУКЦІЙНА СИЛА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРІД

Людина є домінуючим чинником американського минулого, сучасного та майбутнього. Людьми, і для людського споживання, чи користування, виробляються всі речі за допомогою величезної кількости машин, знаряддя та механічної енергії.

Ясно, що для пізнання майбутности Америки треба знати її населення — скільки є тепер, скільки буде, якого віку, місця розселення.

Великий зріст населення відбувся в Злучених Державах після 1860 року. За 50 років, від 1860 до 1910, населення збільшилося майже втричі.

Звичайно, не весь приріст населення відбувся на рахунок місцевих американців. Протягом кожного десятиліття за той період, від одної пятої до половини збільшення населення відбулося завдяки новоприбувшим імігрантам. Найвищої точки імігація досягла в роках перед Першою Світовою Війною, коли імігрантів прибувало по одному мільйону річно.

По Першій Світовій Війні іміграція до Злучених Держав різко зменшилася, а від часу депресії та за роки Другої Світової Війни майже зовсім спинилася.

Тимчасом кількість народжень зменшилася. Це зменшення почасти покривалося, зменшенням смертности. В роки депресії кількість народжень особливо підупала, за Другої Світової Війни число подруж та число народжень почало знова зростати. Від 1920 по 1930 рік кількість населення збільшилася на 17 мільйонів, але від 1930 до 1940 населення стало менше на половину того приросту. Проте, припускають, що за десять років, від 1940 до 1950, населення в Злучених Державах збільшиться на яких 12 мільйонів.

На основі цих обрахунків, Злучені Держави можуть мати на 1960 рік поверх 155 мільйонів населення. Є підстави сподіватися, що число населення буде й надалі рости до кінця двадцятого століття.

Разом з тим пересічний вік американців збільшується. Припускають, що на 1960 рік 13 відсотків населення буде поверх 60 років віком, тоді як на 1940 рік їх було тільки трохи більше ніж десять відсотків. На основі обрахунків, сподіваються, що американців у продукційним віці, від 20 до 60 літ, буде більше за ціле двадцяте століття, ніж їх було в девятнадцятім столітті. Більший відсоток їх буде в групі віком від 45 до 65 літ. При клясифікації та розподілі праці треба буде брати під увагу цю групу старших робітників. Удосконалення в ділянці охорони здоровя та медицини дають більшу можливість сучасним немовлятам дорости до старшого віку, ніж мали діти в 1900 році.

Важним також є той факт, що незважаючи на сталий зріст населення в Злучених Державах, склад родин маліє. Для американського виробництва це значить більше „споживчих одиниць". Під „споживчою одиницею" вважають родину, що складається з двох або більше членів, які живуть разом, або одна особа, яка живе самітно. Чим більше є тих споживчих одиниць, тим більший попит на основні господарські на інші речі, наприклад — меблі, начення, автомобілі, доми. На 1960 рік загальна кількість населення збільшиться щонайменше на 17 відсотків в порівнанні з 1940 роком, але споживчих одиниць напевно буде поверх 20 відсотків більше.

Є багато інших важних тенденцій в американськім житті. Кількість американців, які живуть на фармах, надалі буде зменшуватися. Фармери виявляють великий нахил до переходу на фабрики, до транспорту, до торговельної, або канцелярської праці. Все більше американців буде жити в околицях міст, але не конче в сільсько - господарських районах. Міське населення буде зростати, але не так швидко як раніше; можлива тенденція до малих, або середніх міст. Можливо, що надалі буде продовжуватися великий рух населення в західну частину країни. Вперше в історії Америки жінок буде більше; на 1960 рік буде на 700,000 жінок більше ніж чоловіків. Зрештою, спосіб американського життя буде робитися все більше одноковим. У всіх частинах країни американці виявляють нахил до однакових фільмів, радіових програм, журналів, освіти.

Ці факти вказують, що Америка все ще росте, що вона буде далі рости, що має здоровий відсоток людей продукційного віку. Разом з тим темп росту маліє і більше людей буде в групі старших віком.

Підсумок можна зробити такий: велике і зростаюче число населення Злучених Держав є — і буде — величезним джерелом людської сили, що продукує матеріяльні речі та виконує різного роду послуги, являючися разом з тим покупцем і споживачем, збільшуючи ринок збуту.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Пожертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 22.

Відділ:	Жертва:
Л. Луців	$ 5.00
Nina Lashchenko, передпл.	4.00
Іван Музичка	3.00
Михайло Данилейко	3.00
Всеволод Соколовський	3.00
Ольга Демчук	2.00
Магдалина Горба	2.00
Проф. В. Лев	2.00
Михайло Танський, передпл.	2.00
М. Дорош	2.00
Д-р Я. З.	2.00
Осип Буртинський	2.00
Ignace Policka	2.00
Юрій Петрищак, передпл.	2.00
Іван Кінах, передпл.	2.00
Федір Рачек	2.00
Турко Пилип	1.00
Марія Ґуран	1.00
Андрій Кушнір	1.00
Семенів Дмитро	1.00
С. Шкірпан	1.00
Зінь Дмитро	1.00

Відділ:		Жертва:
3	Кемпа Атаназ	2.00
7	Антін Кріль	1.00
18	Юрій Шеремета	2.00
20	Стефан Торопа	2.00
28	О. Фединський	2.00
44	Панько Демчук	2.00
52	Михайло Мазур	2.00
55	Микита Коровник	3.60
55	Варт. Торчинович	2.00
55	Давидяк Володимир	2.00
57	Микола Заблоцький	2.00
60	Франко Марціновський	2.00
62	Юрій Бліхар	5.00
69	Йосиф Мартинів	2.00
70	Іван Ґелета	2.00
76	Михайло Стиранець	2.00
133	Михайло Ковалюк	2.00
138	Семен Кунікевич	2.00
138	Марія Смик	2.00
138	Марія Блажейовська	1.00
138	Іван Саламаха	1.00
143	Анна Самоділ	1.50
151	Гуменюк Катерина	2.00
158	Микола Цибрівський	2.00
165	Петро Юркевич	5.00
165	Мерле Юркевич	1.00
165	Василь Юркевич	1.00
168	Михайло Шнир	2.00
173	Петро Щерба	2.00
179	Мих. Слонський	2.00
179	Вас. Лоґуш	2.00
179	Ґр. Криса	2.00
179	Мих. Ґардиґайло	2.00
179	Іван Була	2.00
179	Мих. Паращак	2.00
192	Михайло Середич	1.00
194	Іван Худик	3.00
194	Гайдукевич Лука	2.00
194	Яків Фартушний	2.00
204	Микола Данильченко	10.00
204	Михайло Овчар	3.00
221	Н. Татарчук	3.00
221	Осип Кочан	2.00
229	Павло Ґулька	2.00
232	І. П. Желем	1.50
234	Кіценюк Іван	2.00
235	Микола Проць	5.00
239	Андрій Сопко	2.00

Відділ:		Жертва:
243	Мишкевич Василь	4.00
251	Дмитро Пилипишин	2.00
259	Йосиф Стефанов	4.00
263	Мирон Сливак	3.00
271	Іван Черкіс	2.00
284	Олекса Петришин	2.00
292	Теодор Титар	2.00
293	І. Варанюк	2.00
296	Іван Данько	2.00
301	Іван Уханський	2.00
316	Данило Гой	2.00
324	Василь Олійник	2.00
325	Н. Ройко	2.00
325	П. Воліцинський	2.00
335	Павло Слободян	2.00
336	Михайло Купчик	3.00
339	Олекса Будай	2.00
350	Іван Тирчик	2.00
361	Дмитро Костишин	5.00
379	Петро Марцінів	2.00
386	Тов. Вільна Україна	5.00
390	Василь Сорочак	2.00
432	Говіщак Ґригорій	2.00
432	Оробко Василь	2.00
441	Михайло Лисий	2.00
446	Н. Ільчишин	2.00

Нецензурована Росія

(Докінчення зі стор. 2-гої)

У 1937 р. урядовці мали обчислити кількість безбожників між населенням. Після зіставлення цифр уряд усунув статистичних урядовців з їхніх становищ. Вища влада сама „перевидала" зіставлення цифр і їх оприлюднила. Щоб себе не компромітувати за два роки, тобто в 1939, опублікування статистики цілком знесено, а коли почали розпитувати, яка тому причина, виявилося, що при обчисленні кількість безбожників була дуже мала. Замість оприлюднити правдиву статистику, влада покарала урядовців, а коли наступними роками показалося, що це не помагає, бо цифри наново доказували, що в Советах ще таки цілі мільйони релігійних людей, тоді перестали цілком видавати статистику.

Подібне сталося з цифрами в справі демографії, тобто для вияснення, кільки осіб причисляється до якоїсь національности, між ін. на підставі мови. Дуже великі переміни населення відбуваються після війни. Тому, що з таких пересувань можна б довідатися, як зміняється обличчя поодиноких земель під національним оглядом, советська влада перестала публікацію національного й мовного катастру після війни, а коли хто хоче щось про це довідатися, то влада відсилає його до передвоєнної статистики, тобто з 1939 р. Влада оправдує це тим, що вона хоче перешкодити роботі „закордонних шпигів". Чужинним кореспондентам цензор часто скерює цифри, на які покликуються автори на підставі урядової статистики.

Нецензуровані статті Нюмана подають між ін. вісті про нові чистки серед письменників і умових працівників. Безпосередньо перед і підчас останньої війни Совети часто покликувалися на американські приклади при продукції. Шкільна література доводила, що у війні проти німців треба боронити Матушку Росію. Щоб покликатися на минулих великих російських патріотів, які відзначалися любовію до „Матері", у шкільних книжках поміщувано уступи про царя Івана Лютого та Петра Великого. Петрові приписувано заслуги за те, що він привіз з Заходу різні винаходи і людей для розбудови мореплавства і промислу. Коли після війни почалася нагінка на все, що походить з Заходу, влада почала карати авторів шкільних книжок і загалом письменників, які згадували про Америку, як велику країну і казала їм каятися. Таке саме сталося з авторами, які розславлювали Петра Великого тому, що Петро спроваджував різних майстрів з Заходу. Отже під чистку попали не тільки самі письменники, які писали про Петра, але й імя самого Петра стало тепер заборонене тільки тому, що Петро перед вступленням на престол їздив на Захід і взорувався на тамошнім поступі. Послідовно, єдиним великим російським патріотом і основоположником великої Советської батьківщини являється після війни тільки Іван Лютий. Це звісний в історії тиран і людовбивник.

Це тільки зразки вістей з-під Советів яких не може заборонити совєтська цензура. Окреме значення має нецензурована праця б. американського амбасадора Беделя Смита, яка написана з метою вияснити підставу теперішнього американсько - совєтського напруження. Там находяться деякі факти, оперті на незвісній досі розмові з Сталіном або на обсервації. Все те має довести, що за ворожнечу Росії до Америки не винувата Америка, а совєтський режим.

АМЕРИКАНСЬКІ ДИПЛОМАТИ МАТИМУТЬ НАГЛЯД НАД ЗБРОЄННЯМ ЕВРОПИ

Вашингтон. — Злучені Держави вибрали й назначили цілий гурт цивільних людей зпоміж американських дипломатів для догляду над здійсненням Військової Програми при Зброєнні Европи. Групу осіб вибрав Джеймс Брус, директор Координаційної Европейської Ради. На чолі Ради стоїть амбасадор Луїс В. Доглес в Лондоні. Доглядачі дістануть при своїй праці поміч від військових штабів, які збирають зброю й військовий ряд. Окремі наглядачі є настановлені в Парижі, і в інших країнах, до яких буде висилана американська зброя. Осідком оборони буде Париж.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

На Переселенчий Фонд.

Зложили пожертви на Переселенчий Фонд в часі загального українського віча, присвяченого переселенчим справам, яке відбулось в Шікаго 2-го вересня 1949:

Д-р І. Е. Смук $100; по $50: Укр. Кат. Сестр. ім. Св. Ольги, О.О. Василіяни, Укр. Т-во „Самопоміч", Іван Пишний; Миссис Бравн $30; по $25: Амер. Укр. Клюб, Т-во „Дочки України", Від. 55 „Провидіння"; по $20: Михайло Павлович, Степан Куропась; по $10: Іван Дужанський, Яків Квачан, Іван Забойко, Б. Пелехович, І. Дибський, Т. Кривовяз, Франко Дитко, Т. Луців, Ел. Деник, П. Хмка, А. Шолько, І. Рібей, Бр. Св. Юрія, від. 379 УНС., Укр. -Амер. Клюб Просв., Г. Матвіїв, С. Мурин, Марія Максимець; по $5: Р. Смук, Г. Дзовроник, С. Фута, Й. Фута, А. Косович, М. Марчук, М. Сук, Й. Дацько, Г. Кучкуда, І. Гуменюк, Ю. Машталь, Ф. Снядавко, В. Матвіїв, М. Лоік, М. Кордик, Д. Забіяк, І. Гавриляк, І. Шпинай, М. Крохмальнець, Ю. Мельник, С .Прокопів, Г. Дубок, Ф. Васильовський, С. Ґенсьоровський, П. Брилінський, П. Ґвавалюх, Е. Бабій, Е. Бабій, М. Дворянин, А. Боднарчук, В. Квасниця, І. Куцик, Т. Гринишин, А. Карплюк, Р. Поплавський, Д. Мадей, Я. Горномаз, Т. Шпікула, В. Бялий, П. Синиця, О. Плишкевич, Б. Білинський, М. Білинський, А. Артимович, К. Домончук, Д. Костів, П. Гніздар, П. Наконечний, М. Ракуш, В. Чорняк, Ю. Вус, О. Магомета, І. Яськів, Білинський, І. Сибон, Я. Калістрот, С. Мозяк, І. Міляр, А. Тимчук, Р. Мицик, Н. Свірник, О. Свірник, М. Дунський, Т. Мамчук, А. Стропен, А. Шича, М. Рукса, Г. Сенів, А. Максимич, В. Мамчак, О. Устіянівська, Т. Височан, М. Купбідс, Т. Бос, Н. Дзиґан, Е. Вальс, П. Денис, П. Гринчишин, Д. Хоркавий, К. Каня, М. Леськів, І. Сулима, Н. Милешко, П. Покеж, В. Пилипів, О. Кочан, П. Гринчишин, М. Лазука, Б. Наконечний, А. Мельник, Н. Крехтяк, Г. Чикайло, Е. Яворський, Н. Бортнічук, Н. Гусір, А. Мурин; по $4: Д. Щур, І. Дмитрів, М. Чура, А. Дідух, А. Кобилечук; по $6: М. Зуй, А. Кущак; по $3: І. Левтюк, Й. Содзера, А. Дубик, В. Децюк, В. Горінь, Т. Іванків, П. Бролор, А. Стронська, М. Кульчицька, І. Біло, Б. Гайдук, В. Микитка, Кравс, Г. Масник, К. Шемердяк, П. Коциловський, К. Орець, О. Фірищак, М. Ґірка, М. Дацьків; по $2: М. Бурдяк, А. Олекса, Г. Сторчак, І. Сторчак, В. Зімбровський, М. Подоляк, М. Семків, Е. Керичинська, А. Шимкович, А. Яковчак, М. Овчаренко, М. Козак, К. Сорофей, М. Марчук, С. Мацкевич, М. Кашун, Д. Кузьма, В. Іванчук, М. Васильовський В. Демкович, І. Бурдик, О. Куцовський, Ю. Небор, Х. Вісчелянська, С. Романко, А. Бутрій, В. Слебей, М. Кришталь, С. Слинло, П. Кощилівський, П. Костерк, Е. Бруц, П. Лучків, В. Мусій, М. Боран, В. Лучків, А. Гасюк, Ю. Тимчук, П. Процюк, І. Креховецький, А. Кирплюк, І. Дичка, М. Головчак, І. Савків, В. Кудибець, І. Воробець, Верхавич, Ранецький; Г. Маколондра $1.50; по $1: М. Вайда, Р. Шпур, О. Сарабун, В. Петрушка, І. Щеблявський, С. Брудний, О. Литвинишин, Гобанич, А. Горовський, І. Демкович, М. Коваль, І. Ярошко, М. Ціловський, М. Попів, В. Войціхівський, Л. Лоїв, І. Стельмайстер, М. Є., М. Б., М. П., М. Добрянська, Т. Вовчко, М. Шоран, С. Троць, Х. У., Р. Мартинюк, Г. Шніцар, К. Бурдак, С. Длушек, Андрієвська, Н. Скірник, С. Кончак, А. Зборик, М. Шлиз, Л. уйко, Й. Скочипець, Т. Цельник, У. Целевич, А. Дедунчик, Р. Нелеп, Н. Сопільник, С. Пасіка, І. Шпарґало, Д. Сенів, В. Гринків, І. Козак, А. Грищук, М. Хіч, О. Глюз, І. Шкраба, С. Бончківський, А. Іванків, П. Бахурський,, П. Височан, Т. Кривовяз, П. Понісяк, І. Бабій, М. Вілкс, І. Милешко. — Разом зібрано $1,350.50.

Опріч цього п. Тарас Шпікула зібрав:

По $25: Михайло Канюк, Відділ 51 УРС; Йосиф Ільків $15; по $10: Іван Слободзян, Іван Саґан, Гелен Романов; по $5: Тарас Шпікула, Ілия Шпікула, Михайло Попіль, Іван Козак, Петро Гладкий, Д. Войціхівський, Василь Войціхівський, Володимир Децик, Григорій Дацьків, Панько Пакиш, Василь Гриньків, Іван Гайович, Микола Іванишин, Василь Мацилейко, Дмитро Ґізовський, Петро Ханас, Григорій Гаврилюк, Ярослав Бас; Павло Хоркавий $4є по $3: А. Морцініш, Г. Гарасим, Т. Попадюк, І. Дубик; по $2: І. Сахно, М. Ґорський, М. Блідий, П. Блідий, Ф. Сніданко, П. Ростерка, В. Войціховський, О. Ґадзера, К. Андрієвський; д-р П. Синиця $1.50; по $1: І. Карпа, М. Ціховський, Д. Сенів, В. Петрушка, С. Пікулик, К. Пастернак, М. Шабатура, В. Матвіїв, Я. Лоїв, О. Литвинишин, Й. Йорк, М. Вавровський, М. Созанський, М. Пірко, Л. Зезтвай, В. Стецишин, М. Блідий, М. Дубас, І. Лучків. Дрібними 50 ц. Разом $239.50.

Разом зібрано на Переселенчий Фонд в Шікаго заходом Ліґи: **$1,590.00.**

Дальші листи жертводавців будуть проголошені пізніше.

Ліґа Амер. Укр. Пох. в Шікаго.

МІЛІТАРНИЙ ПОТЕНЦІЯЛ УКРАЇНИ

(Продовження зо ст. 2-гої)

ній сітці об'їздних доріг у випадку знищення вузлів, деґрадує у великій мірі значення залізничого транспорту.

Коловий мототранспорт не може відіграти поважної оперативної, тим більше стратеґічної ролі, бо нема в Україні відповідної сітки доріг. На випадок війни буде евакуовано на північ всі засоби моторотранспорту, а можливість забезпечення ними ззовні лише повільно могла б наростати. Належить теж памятати, що вживання мотортранспорту як і бойових возів буде обмежена в Україні не лише браком доріг, але буде обмежене й до певних періодів часу з огляду на властивості ґрунту в Україні (періоди дощів).

(Дальше буде).

УВАГА, СКИТАЛЬЦІ МІСТА ФИЛАДЕЛФІЇ!

Знаєте це, що доки не навчитеся англійської мови, доти не зможете знайти собі кращої праці. Отже Управа Відділу УНС., ім. С. Петлюри ч. 189, при 1938-40 Germantown Ave., уладжує курси англійської мови для своїх членів, як також і для тих, що хочуть стати членами нашого Відділу. До тепер маємо 40 курсантів. Курси відбуваються три рази в тижні — у вівтірки й суботи від 7—9 год. вечором. В неділі від 3—5 пополудні. Наука відбувається в салі української православної церкви при Germantown Ave. і Berks St.

Крім англійських слів, граматики і дискусії, також переробляється матеріяли, які є потрібні при вибиранні горожанських паперів.

Отже, хто ще не знає англійської мови, а хоче навчитися безплатно, то нехай впишеться до нашого Відділу ім. С. Петлюри ч. 189. Зголошуйтеся особисто у вівтірки, суботи й неділі підчас науки. Писемно на адресу: John Charambura, 108 Franklin Ave., Cheltenham, Pa., або 1938-40 Germantown Ave., Philadelphia 22, Pa.

Йдемо вперед

(Докінчення зі стор. 2-гої)

ша інтеліґенція замісць класти цілий натиск на національне освідомлення широких українських мас, клала головний натиск на економічну сторону й мимоволі мостила дорогу цьому, що нині є в Україні. Хоч і тут треба памятати, що без причини нічо не діється. Нарід, зрушений раз з такого тяжкого занепаду, мусів у своїм розвою переходити певні етапи, які годі передбачати або оминати.

Тому, що маси народу до тих великих подій не були психологічно підготовані, треба було потерпіти трагічну невдачу в зриві нації до волі.

Кожний нарід має свої питоменні недомагання, має їх також і український нарід, хочби вже з приводу довголітнього поневолення.

Найбільш відемною рисою в нашім народі є — брак єдности.

Це є те недомагання, яке ми повинні за всяку ціну перемогти. Багато інших недомагань ми вже перемогли. Памятаю, як в 1914 році зявились в часі російської інвазії такі офіцири, що питали за українськими книжками і признавались, що вони українці, але звичайні вояки, з Київщини, чи з інших частин Великої України, казали, що вони „руські". Зате в 1939 році, звичайні вояки вже знали, що вони українці, хоч розуміли, що треба бути під тим оглядом осторожним. Та найважніше — вони вже були національно свідомі. Так є сьогодні з широкими масами українського народу в цілій Україні, не зважаючи на московську окупацію. Московсько-большевицький гнет освідомив уже селянство, робітництво й інтеліґенцію щодо цього, що це значить мати свою рідну, самостійну і вільну державу.

Отже хоч яку велику ціну заплатив наш нарід по обидвох боках Збруча за збудження національної свідомости і розуміння, до чого йому змагати, це вже осягнене. Від свого права він уже ніколи не відступить. Це треба вважати найбільшим осягом останніх десятків років і на тому плянувати і будувати краще майбутнє. Це те, що повинно усіх нас і тут обєднувати для спільної праці, себто для дальшої й успішнішої допомоги визвольним змаганням нашого народу.

М. Кузьмин.

Читайте українські книжки та часописи, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. листопада, в домі Укр. Горожан на Wakeling St., в год. 7. ввечір. — Т. Радинський, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. листопада, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 517 Галлет ул. Взиваємо все членство прийти на час. Також взиваємо все членство дати свою жертву для Свободи на зборах. Делеґат дасть звіт з Конґресу. Надходить конвенція УНС. Нашим обовязком є привести хоч по одному новому членові до Тов. і Союзу, щоби виповнити свою квоту і перевищити та вислати двох делеґатів на конвенцію. Браття, котрі прибули зі скитальщини, вас багато ще нема в нашім Тов. і Союзі, прийдіть до нас, а ми вас всіх радо приймемо до Ватька Союзу. Союзовці, приведіть зі собою тих, котрі ще не стоять в наших рядах. Довгуючі члени, котрі все відтягаються з вирівнанням своїх залеглостей, будуть суспендовані згідно зо статутом. — М. Галькевич, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 11. листопада, в год. 8. ввечір, в Укр. Січовій салі, 506 — 18-та Еве. Просимо членів вирівняти свої залеглі вкладки цего місяця тому, що наступного місяця є річні збори відділу і касові книжки мусять бути вирівнанні. — За уряд: О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. листопада, в год. 3. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Приявність всіх членів на зборах є обовязкова. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369, відбудуться в неділю, 13. листопада, в годині 3:30 пополудні, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на збори на означений час, а довгуючих членів заплатити вкладки до кінця цего місяця. — Уряд.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. листопада, зараз по Сл. Божій, в православній галі на Нюпорт Еве. Взиваємо всіх членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. — За уряд: В. Шишка, предс.; А. Водник, кас.; Л. Демчук, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. листопада, точно в год. 2. попол., в Громадськім Домі. Просимо, щоби всі члени були приявні, бо є важна справа до полагодження. — В. Новак, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. листопада, в годині 2. пополудні, в гали парафіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк. Просимо члені прийти наз бори, бо є товариські справи до полагодження. Довгуючих членів упоминаємо вирівняти свої місячні вкладки при кінці року, бо по зборах контр. комісія перебере книжки до обрахунку. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Дністер, від. 361, що мали відбутися 12. листопада, не відбудуться, бо Тов. Дністер улаштовує в цей день свій баль. Збори перенесено на 19. листопада і просимо членів це собі запамятати. — За уряд: Н. Левкович, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Шемет, кас.; С. Левко, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Управа Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. листопада, в год. 1. після полудня, в домівці Укр. Клюбу, 847 Н. Френклин ул. Тому, що є різні біжучі справи до полагодження, просимо членів прийти на ці збори. — За управу: І. Чопик, гол.; С. Пилюк, скарб. П. Іваш, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться у вівторок, 15. листопада, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Обовязком кожного члена є бути приявним наз борах та вибрати комітет до заряду на балі, що відбудеться 24. листопада (Thanksgiving Day). — Уряд.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляється членів відділу 240 в Істон, Мериленд, що дотеперішній секретар відділу п. Басюк виїхав до Филаделфії, а тому вибрано іншого секретаря, а саме: п. Григорія Добуша, якого адреса є: c/o John M. Shwaninger, Golbot County, Troppe, Md. Починаючи від 1. листопада, проситься послати членські вкладки вже на адресу п. Добуша.

УВАГА!

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Новоприбуваючі українські імігранти обезпечуйтесь в Товаристві „Дністер", відділ 430 Союзу, зорганізованім новими імігрантами. Там знайдете поміч і пораду у Ваших нових життєвих справах. Зголошуйтесь особисто, або писемно, на адресу: "Dnister" Society, Branch 430 of Ukrainian National Ass'n, 2209 Aspen St., Philadelphia 30, Pa. — Р. Дяків, предс.; О. Бакай, секр.

ШУКАЮТЬ ЗАНЯТТЯ

ДЯКОВЧИТЕЛЬ, диригент, самітний, з добрим голосом і практикою, пошукує праці в більшій українській парафії. Зголошення слати:

E. K., c/o SVOBODA

P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ПОШУКУВАННЯ

ПРОХАЮ всіх тих, що **ЗНАЛИ МЕНЕ** з DP таборів Mindelheim, Parkhotel, Bad Worishofen і Sommekaserne, Augsburg, подати свої адреси:

PETER BILANIUK,

1800 Andrews Ave., Bronx 53, N. Y.

Пошукую тітку **МАРІЮ ГЕВХ** зі села Поточани, повіт Бережани, котра виїхала перед чотирнадцятим роком до Америки й жила на фармі коло Дітройту до тридцят девятого року. Пошукує її сестри син **АНДРІЙ МЕДИНСЬКИЙ.** Хто знає про неї, або вона сама, прошу повідомити мене:

ANDREW MEDYNSKI,

R. R. 4, Scotland, Ont., Canada

ДЕМЯНІВ ЮРКО зі села Хмелівка, пошукує тету, яка з родиною перед війною виїхала до Ню Йорку: **ЕВДОКІЯ ЛЕЦИН,** Михайло, Паранька, Марія, Федір, Юрій Лецини, зі села Росільна, повіт Надвірна. Хто знає про них, або вони самі, писати до: JURKO DEMIANIW, 2 Washington St., Brantford, Ont., Canada.

ЯРОСЛАВУ ШИПУЛУ із Золочева пошукує шкільний товариш **ВОЛОДИМИР ГОРЧАКІВСЬКИЙ.** Хто знає про її адресу, або вона сама, зволить написати на адресу:

WOLODYMYR HORCZAKIWSKYJ

calle C. A. Lopez 2335

Buenos-Aires, Rep. Argentina

ТАРЗАН, ч. 2215. На поміч своєму господареві.

TARZAN, KNOCKED TO THE GROUND BY MIMBAS COLLISION WITH THE TREE, SCRAMBLED TO RECOVER HIS KNIFE.

THE PAIN-MADDENED BEAST TURNED TO FINISH TARZAN.

-2215-

JUST THEN, WITH A CHALLENGING ROAR, TIKAR SHOT INTO THE CLEARING.

REX MAXON

DISREGARDING HIS WOUND, THE YOUNG LION HAD COME TO HIS MASTER'S AID.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Тарзан, викинений з хребта льва, ударив головою об дерево, одначе пробував дістати свій ніж.

Болем поражений звір повернувся, щоб покінчити з Тарзаном.

Саме в тому моменті з визиваючим ревом вскочив Тікар у прогалину.

Не зважаючи на свою рану, молодий лев прийшов на поміч своєму панові.